

עתא (מרכז) 11-08-1964 אילן מורחי נ' וועדת השחרורים

13 דצמבר 2011

בית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

1964 מורחי(אסיר) נ' וועדת השחרורים והיועמ"ש

לפני:
 כב' הסגן נשיא אברהם טל – אב"ד,
 כב' השופט צבי דותן,
 כב' השופטת יעקב שיינמן
 אילן מורחי
 נגד
 1. וועדת השחרורים
 2. היועץ המשפטי לממשלה

העותר

המשיבים

חקיקה שאווכרה:

[חוק שחרור-על-תנאי ממסר, תשס"א-2001: סע' 12, 12\(ב\)](#)**פסק דין**

בפנינו עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים (להלן: "הוועדה"), מיום 1.8.11 אשר דחתה את בקשת העותר לשחרור מוקדם.

- כללי-

- העותר, יליד 1957, נשוי ואב לחמישה, מרצה מאסר שני למשך 15 שנים החל מיום 24.1.2000, בגין עבירות של מעשה מגונה בקטינה שטרם מלאו לה 14, אינוס קטינה שטרם מלאו לה 14, בעילה אסורה, מעשה סדום בקטין, מעשה מגונה, אינוס בכוח ואיומים.
- מדובר בעבירות שבוצעו ע"י העותר במשך שנתיים, מאז היתה הקורבן כבת 13, עת שימש העותר כיו"ר ועד בית הכנסת "מגן אברהם" ולימד ילדים שיעורי תהילים, כשהקורבן נמצאת בבית הכנסת או ברכבו במקום מרוחק, תוך ניצול הערצה ותלות שפיתחה בו הקורבן. העותר מאמין בחפותו ומכחיש במשך כל השנים את ביצוע המעשים המיוחסים לו.
- בעברו של העותר הרשעה קודמת משנת 1992 בגין עבירות שוחד, מרמה, הפרת אמונים ושימוש לרעה בכח המשרה בגינן הוטלה עליו, בין היתר, שנת מאסר. העותר זכה לשחרור מוקדם ממאסרו בשנת 1993 והוא עתיד לסיים את מאסרו הנוכחי (בניכוי מנהלי) ביום 8.8.14.

ההליכים בפני הוועדה

- בעניינו של העותר התקיימו מספר דיונים בפני הוועדה, כאשר הדיונים נדחו מעת לעת לצורך הכנת תכנית שיקום מסודרת בפיקוח רש"א.
- ביום 2.8.10 הציג ב"כ העותר בפני הוועדה תוכנית שיקום פרטית מאת ד"ר סילפן וכן תוכנית רש"א (ראה נספחים כ"א, כ"ג ו- כ"ז לעתירה). הוועדה קבעה כי על העותר להתחיל טיפול במחלקה לטיפול בעברייני מין מכחשיים בכלא מעשיהו ובתום שנה, לאחר שיתקבלו בעניינו דוחות עדכניים, יידון עניינו בשנית. ביום 5.10.10 הודיעה גב' קזו, ראש תחום טו"ש בכלא מעשיהו, לוועדה כי העותר לא התקבל לטיפול משיקולים מקצועיים, שכן הוא מכחיש לחלוטין את ביצוע העבירות. לאור האמור, החליטה הוועדה ביום 8.11.10 לשחרר את העותר לתכנית שיקום בהוסטל בפיקוח רש"א שעתידי היה להימשך לתקופה של שנה לאחר סיום הטיפול בהוסטל (ראה ההחלטה שצורפה כנספח א' לעתירה).

--- סוף עמוד 2 ---

- על החלטה זו הוגשה עתירה לבימ"ש זה בעת"א 26619-11-10 וביהמ"ש, במותב שחלקו אחר, הורה על ביטול ההחלטה לשחרר את העותר על תנאי ועל החזרת הדיון לוועדה בחלוף 6 חודשים על מנת שתיתן שהות להעמקת הקשר בין העותר לד"ר סילפן ולמראת בי"ח אברבנאל, שם אמור להתבצע הטיפול בעותר לאחר שחרורו על תנאי.

בפסה"ד, שצורף כנספח י"ג(3) לעתירה, קבע בימ"ש זה:

- "אף אנו עיינו בתוכנית הטיפולית של פרופ' סילפן, שנראית טובה בעניינו, במיוחד כשהיא לתקופה ארוכה, כוללת שהייה בהוסטל בתנאי פנימייה לתקופה של 9 חודשים, ומפוקחת ע"י רש"א. בעניין זה יש להביא בחשבון את העובדה שעפ"י דיווחה של גב' קזו לא קיימת בשב"ס קבוצה טיפולית לאסירים כמו העותר שמכחיש את המעשים המיניים החמורים בהם הורשע.
- למרות האמור לעיל באשר לתוכנית הטיפולית, נראה לנו כי המסקנה אליה הגיע פרופ' סילפן לאחר שיחה אחת, אמנם ממושכת, עם המשיב לפיה התגלו סדקים בנוקשותו שמשמשת כמערכת הגנה, עליה מבוססת נכונותו לקבל אותו לטיפול היא מוקדמת מדי. יש לבחון מסקנה זו בשיחות נוספות של פרופ' סילפן ושל גורמי מב"ן עם המשיב, במיוחד כאשר השיחה התקיימה לצורך שחרורו של המשיב על תנאי, ולאור העובדה שהמשיב לא הפיק תועלת מהשתתפותו בקבוצה טיפולית (אמנם לפני 7 שנים) ועד כה לא ראה שום בעייתיות בהתנהגותו ולא חשב שהוא זקוק לטיפול.

--- סוף עמוד 3 ---

8. מכל האמור לעיל עולה כי לעת הזו לא היה מקום לראות במקרה של המשיב משום מקרה נדיר ויוצא דופן שבו תעדיף ועדת השחרורים, על אף שהיא מוסמכת לעשות כן, את קביעתו של פרופ' סילפן לפיה המשיב מתאים למסגרת הטיפולית המוצעת על ידו וכי שיחזרו בתנאי התוכנית לא יסכן את הציבור על חוות דעת מב"ן באשר מסוכנותו המינית של המשיב בדרגה בינונית-גבוהה אם ישוחרר".

3. ביום 1.8.11 קיימה הועדה דיון חוזר בעניינו של העותר במהלכו הציג ב"כ העותר בפני הועדה חו"ד פסיכיאטריות של ד"ר סילפן מיום 12.2.11 ומיום 15.5.11, חו"ד משלימה מיום 28.5.11, חו"ד רש"א מחודש יוני 2011 ואישור להעסקת העותר (ראה נספחים א' 1 - ו' לעתירה).

בתוכנית הטיפול המוצעת ע"י ד"ר סילפן נכתב כי:

"מטרת התוכנית היא מניעת הישנות פעילות מינית ועבריינית באמצעות משטר טיפולי מאחר וסבורני שבמקרה זה ההתנהגות הסושה היא תולדה של הפרעות אורגניות ונפשיות כאחד.

להלן פרטי התכנית:

1. מאחר וקיימת אטיולוגיה סומטית ונפשית, אשר מוכרת לנבדק, אני מעריך את רמת מסוכנותו כנמוכה. כמו כן מאחר וקיימת מוטיבציה אמיתית לתיקון המצב, איני רואה צורך לבודדו מהקהילה אלא להיפך,

--- סוף עמוד 4 ---

לאפשר לו ללמוד ולרכוש מחדש כלים למיומנויות חיים, להשתלב בפעילות תעסוקתית ולימודית בקהילה.

2. המרפאה לאבחון וטיפול בפאראפיליות, במסגרת בית החולים הממשלתי ע"ש 'אברבנאל', מוכנה לקבלו לטיפול כוללני, במיוחד לאחר שנוצרו עמו כבר קשרים טיפוליים התחלתיים וקיימת תקווה שימשיך לשתף פעולה.

להלן מרכיבי התוכנית:

א. טיפול אורולוגי, סקסולוגי בהתאם לצורך. מאחר ולפי קביעת מב"ן הפרעותיו המיניות האורגניות מהוות הבסיס לעברותיו המיניות.

ב. בירור אנדוקרינולוגי יסודי על ידי אנדוקרינולוגית העובדת במסגרת המרפאה, כאשר הדגש הוא להגיע לטיפול אופטימאלי בשיתוף עם האורולוג. יש להגיע לאיזון בין הטיפול האורולוגי והאנדוקרינולוגי במידה והדבר יתבקש.

ג. פסיכותרפיה אינדיבידואלית שמטרתה לשפר את דימויו הגברי, להעלות את הערכותו העצמית, ולהחליף את מנגנוני ההגנה שאינם יעילים (לפי תיאור מב"ן) ולהחליפם במנגנונים יעילים יותר. הטיפול האינדיבידואלי יתקיים אחת לשבוע ויכלול גם מפגשים זוגיים.

--- סוף עמוד 5 ---

ד. השתתפות בקבוצה טיפולית לשם הקטנת המרכיבים של קומוניקציה נרקסיסטית ולאפשר לו שילוב בקבוצת עמיתים. הקבוצה מתקיימת אחת לשבוע.

ה. סוציו תרפיה על מנת לאפשר לו לרכוש מיומנויות של הסתגלות נכונה וליווי על ידי חונך. הקשר עם החונך לא יוגדר בשעות אלא על פי פעילויות הדורשות את הליווי והתמיכה. ברור לנו שבתחילה מדובר בפעילות רחבה אשר במהלך הזמן תפחת.

ו. במידה ותחול התקדמות בתהליך הטיפול אשר תדרוש העמקת הטיפול הצוות המטפל יחליט על הוספת המרכיבים המתבקשים.

ז. הצוות הטיפולי יעמוד בקשר עם קצין הפיקוח מטעם יחידת "צור" במידה ויוטל עליו פיקוח, על מנת להבטיח את הצלחת הטיפול".

במכתבו של אבי דיאמנט, מפקח ארצי של רש"א לוועדה מיום 28.6.11 נכתב כדלקמן:

1. הנ"ל אסיר בכלא מעשיהו.

2. מר אילן נמצא מתאים מבחינה מהותית ומעשית לתוכנית שיקום בפיקוח אלקטרוני באזור מגוריו אלעד רצ"ב מכתב של גב' גילי בר-דוד – רכזת פיקוח אלקטרוני המגמקת הצורך בפיקוח הדוק יותר עם פיקוח אלקטרוני.

--- סוף עמוד 6 ---

3. ממליץ על מעצר בית מלא פרט לחלונות הבאים: בכל ימות השבוע בין השעות 06:00-22:30. להלן פרטי תוכנית השיקום:

א. יתגורר בבית אשתו ברח' רבי מאיר 10 דירה 2 אלעד.

ב. ישתלב בטיפול פרטני ייעודי לאוכלוסייה פורנזית אצל מר פטר סילפן מנהל מרפאת פארפיליה בכי"ח אברבנאל בבת-ים אחת לשבוע.

- ג. יהיה בטיפול קבוצתי במרפאת פראפיליה בבת-ים אחת לשבוע. הטיפול יכלול טיפול אורולוגי, סקסולוגי בהתאם לקביעת מב"ן.
- ד. ילמד פעמיים בשבוע שיעורי ערב תורניים בכלל בין השעות 20:30-22:00 ויהיה בפיקוח ע"י מר אבינועם כהן, ראש תחום תורני ברש"א.
- ה. יעבוד במשרה מלאה בהברת "לירון" סחר ויבוא שיווק בתפקיד מחסנאי, ויצגי תלושי שכר באופן סדיר מידי חודש.
- ו. יגיע למפגשי מעקב עפ"י דרישה עם גב' גילי בר-דוד – רכזת פיקוח אלקטרוני.
- ז. תקופת הפיקוח שנתיים לקראת תום תקופת הפיקוח יבחן נושא הארכת הפיקוח בשנה נוספת.
- אנו מבקשים כי ועדת השחרורים תסמיך את רש"א לבקש חלונות חד
- סוף עמוד 7 ---

פעמיים בידיעת מנהלת פיקוח אלקטרוני במשרד לביטחון פנים באופן ישיר".

4. ב"כ העותר ציין כי העותר יוצא לחופשות ארוכות יותר וכי תכנית השיקום הוכנה לאחר דיונים משותפים עם מב"ן וכוללת, בנוסף לפיקוח רש"א, שעות טיפול רבות יותר, איזוק אלקטרוני, לימודים ועבודה. התנהגות העותר היא ללא דופי, כעולה גם מחו"ד רש"א, והגם שהעותר איתן בדעתו שלא ביצע את העבירות שיוחסו לו יש לאפשר לו קבלת טיפול, כפי שניתן לעשות עם עברייני מין מכחישים מסוגו.
5. ב"כ היועמ"ש התנגדה לשחרורו של העותר על תנאי חזרה והפנתה להחלטת ביהמ"ש המחוזי מיום 15.12.2010 שביטל את ההחלטה לשחרר את העותר על תנאי. עוד הודגש כי חו"ד מב"ן עדכנית בעניינו שלילית, קובעת כי העותר משקר, אינו מביע חרטה ואינו נוטל אחריות למעשיו וכן שמסוכנותו המינית גבוהה.
- החלטת הועדה (נספח ט' לעתירה):
6. הועדה החליטה, בדעת רוב של החברים גב' קרוטמן וד"ר יוגב, שלא לשחרר את העותר על תנאי. החברים הנ"ל קבעו כי העותר לא ראוי לשחרור מוקדם, אף לא בתנאים שהוצעו ע"י ד"ר סילפן ורש"א.
- את החלטתם ביססו חברי הועדה על חו"ד מב"ן מיום 12.7.11, אשר חולקת על דעתו של ד"ר סילפן, באשר לרמת המסוכנות של העותר, וקובעת כי מסוכנותו המינית בינונית-גבוהה, לא חל כל שינוי במהלך מאסרו של העותר, אשר ממשיך ומכחיש את התנהלותו הבעייתית ואף מדבריו של ד"ר סילפן ניתן ללמוד על קיומה של הכחשה מצידו של העותר.
- ההתרשמות של מב"ן היא כי מדובר באדם מניפולטיבי ולא אמין, שהמוטיבציה שלו חיזונית בלבד. העותר אינו ער לגורמי הסיכון שבו, בטוח

--- סוף עמוד 8 ---

שהוא כלל אינו מסוכן ובנסיבות אלה "רמת המסוכנות המינית לא מאפשרת שחרורו על תנאי בכפוף לתכנית הטיפולית המוצעת".

- חברי הועדה, בדעת רוב, קבעו כי מאחר והעותר לא הפיק תועלת מטיפול ייעודי קודם לעברייני מין, מאחר שגם אם ישנה בביתו הוא עתיד לפגוש קטינות, נוכח רמת מסוכנותו לציבור ומשכה של תקופת השחרור המותנה (3 שנים) עת שהעותר מכחיש את ביצוע העבירות, הוא מהווה סכנה לציבור וגם האיזוק האלקטרוני אינו מאיין את מסוכנותו.
7. יו"ר הועדה, בדעת מיעוט, ציין כי החלטת הועדה בראשותו מיום 8.11.10 בצירוף ההשלמות, קרי, התכנית הטיפולית של ד"ר סילפן והתכנית הטיפולית של רש"א, מספקות מענה הולם למסוכנותו של העותר ומאפשרות את שחרורו המוקדם.

--- סוף עמוד 9 ---

נימוקי העתירה:

1. החלטת הועדה שגויה, במיוחד נוכח החלטת בימ"ש זה בעת"א 26619-11-10, שהורה לקיים דיון חוזר בועדת השחרורים תוך 6 חודשים מתן ההחלטה, בצינו כי תכנית השיקום של ד"ר סילפן מקובלת עליו אך מתבקשת בדיקה מעמיקה יותר.
- בהתאם לכך, העותר נבדק פעמיים נוספות ע"י ד"ר סילפן, שמסר כמה חוות דעת לפיהן העותר מתפקד ככלא באופן חיובי, ללא עבירות משמעות, נרשם לחוג יחסי זוגיות והורות וניכר שהוא מתקרב לתובנה בנוגע לבעיותיו התפקודיות. כמו כן נקבע על ידו שהעותר אינו מהווה סיכון לזולת.
2. העותר יוצא לחופשות ללא כל בעיות במשך כ- 5 שנים, כאשר מכסת שעות החופשה הגדלה ל- 48 שעות, והוא אף יצא לחופשות של 96 שעות.
3. ב"כ העותר מדגיש את הערכת המסוכנות של ד"ר סילפן, אשר קבע כי מסוכנותו של העותר נמוכה, והוא בנה לו תכנית טיפולית הכוללת גם תכנית שיקום מפורטת של רש"א למשך כל תקופת התנאי (36 חודשים) ותנאי של איזוק אלקטרוני, עבודה ולימודים בשיבה.
- מדובר בתכנית שיקומית הדוקה ומקיפה, המומלצת ע"י כל הנוגעים בדבר (לרבות עדכון דו"ח סוציאלי ודו"ח מנהל הכלא).
- הוועדה לא נתנה את המשקל הראוי לאינטנסיביות של התכנית הטיפולית המוצעת, שלוקחת בחשבון את המרכיבים האישיים של העותר, את נסיבות ביצוע העבירות ומשך הזמן בו הוא שוהה בכלא.
4. הועדה שגתה משקיימה דיון בהרכב שונה מזה שהתכנס בדיון הקודם, שכן חובה היה עליה לקיים דיון באותו הרכב בדיוק.
5. הועדה שגתה כאשר החליטה שלא לשחרר את העותר על אף שהיום הנתונים לגביו מבוססים יותר מאלה שהיו בפני הועדה מיום 8.11.10, אשר מצאה לנכון להורות על שחרורו המוקדם.

--- סוף עמוד 10 ---

6. הוועדה לא לקחה בחשבון כי בית המשפט העליון הורה שניתן, ואף רצוי, לאפשר טיפול גם לעברייני מין מכחישים. לא זו בלבד, סוגיית הכחשת העבירות נדונה הן ע"י ועדת השחרורים והן במסגרת העתירה שהוגשה ונשקלה היטב. המסקנה אליה הגיע בית המשפט היתה כי בהתחשב בעובדה שלא ניתן לטפל בעותר במסגרת הכלא, הטיפול המוצע ע"י ד"ר סילפן הינו ראוי וטוב.
7. בניגוד לד"ר סילפן, אשר מציג קשת טיפולית בעותר, במסגרת שב"ס לא קיימת תוכנית עבור העותר. משמעות הדבר היא כי העותר עתיד להשתחרר בעוד כשלוש שנים ללא טיפול, כשניתן למעשה לנצל פרק זמן זה לטיפול ע"י ד"ר סילפן. לא למותר לציין כי במידה וביהמ"ש או הוועדה יחושו שהטיפול בעותר אינו ממצה ואינו מספק,

תמיד ניתן יהיה להפקיע את שחרורו המוקדם.

תגובת המשיבה:

1. החלטת ועדת השחרורים סבירה, מושתתת על שיקולים ראויים ואין בה כל פגם המצדיק התערבות בית המשפט.
2. יש לדחות את הטענה באשר להרכב הוועדה ששונה מדיון לדין, מאחר וזו לא הועלתה בשום שלב בדיון ומכל מקום לא היה בהרכב הוועדה כדי להשפיע על תוכן ההחלטה.

--- סוף עמוד 11 ---

3. ב"כ העותר לא העלה נימוקים יוצאי דופן להעדפת התכנית הפרטית והערכת המסוכנות מצד העותר של ד"ר סילפן על פני חו"ד מב"ן. העותר הורשע בשורת עבירות מין חמורות שביצע בקטינה בת 13 לאורך זמן ובמספר הזדמנויות, לחובתו הרשעות קודמות בעבירות שוחד, מרמה והפרת אמונים, הוא ריצה בעבר מאסר ממנו זכה לשחרור מוקדם אך שב לסורו.
4. חו"ד מב"ן, שהוא הגוף המוסמך, לפי ס' 12 לחוק, לקביעת מידת הסיכון הנשקפת מהעותר, קבעה חד-משמעית כי לא חל בעותר כל שינוי, רמת מסוכנותו המינית בינונית-גבוהה, ולכן לא ניתן לשחרר אותו על תנאי.
5. העותר לא עבר טיפול במהלך כל שנות מאסרו. גם אם ניתן לקבל עבריינים מכחישים למסגרות טיפוליות, יש לבחון את רמות ההכחשה השונות. בעניינו של העותר מדובר בהכחשה מוחלטת שלא מאפשרת טיפול.
6. למעלה מכך, קביעת מב"ן אינה מבוססת על הכחשת העותר בלבד ולוקחת בחשבון גם את מבנה אישיותו המורכב. חוות-דעתו של ד"ר סילפן לפיה רמת המסוכנות המינית של העותר נמוכה אינה מבוססת דייה.
7. ד"ר סילפן נפגש עם העותר שלוש פגישות בלבד ולזמן קצר. נכונות העותר לדבר עם ד"ר סילפן אודות הרגליו המיניים, לראשונה לאחר שמשך כל מאסרו סירב לדבר על כך או לטפל בכך, אינה מעידה שהסיכון המיני ממנו פחת. נכונותו לשינוי, שהובעה בפני ד"ר סילפן, אין די בה לנוכח ראשוניותה ובייחוד לאור חו"ד מב"ן לפיה העותר מניפולטיבי ונכונותו לשינוי וטיפול נועדה להפקת רווח משני.
7. נקודת המוצא של התוכנית שהוצעה ע"י ד"ר סילפן היא שמסוכנותו המינית של העותר נמוכה, ולא כך הדבר לטענת גורמי מב"ן שדחו את המלצותיו של ד"ר סילפן.

--- סוף עמוד 12 ---

8. לאור המדיניות בפסיקת בתי המשפט יש ליתן עדיפות לחו"ד מב"ן על פני חו"ד הפרטית של ד"ר סילפן.
9. עצם גיבושה של תוכנית רש"א, בנוסף לתוכנית הפרטית, אינה מלמדת דבר באשר למסוכנותו של העותר או לעניין האפשרות כי ישוחרר על תנאי.
9. אין דין חופשות אליהן יצא העותר במהלך תקופת המאסר כדין שחרור מוקדם ואין בהן או בהתנהגותו בכלא, המוגדרת תקינה, כדי להוות משקל נגד למסוכנותו.
10. קיימים פערים במידע שמסר העותר לגורמי הטיפול השונים. פערים אלה מדגישים את אופיו המניפולטיבי ומתיישים עם קביעת מב"ן שהעותר מבקש להשיג רווח משני בלבד.

דיון והכרעה-

1. בפתח הדון אנו דוחים טענת העותר באשר לזהות חברי המותב של הוועדה, למעט יו"ר הוועדה. ב"כ העותר לא העלה כל טענה בענין זה בפני הוועדה, ובצדק, שכן ביה"מ"ש לא קבע בפסה"ד בעת"א 26619-11-10 כי הדיון השני בוועדה יתקיים באותו מותב שדן בבקשה הראשונה של העותר להשתחרר על תנאי נושא העתירה הנ"ל.
2. ברע"ב 6993/08 יוהאן בולמגה נ' ועדת השחרורים, [פורסם בנבו], מיום 25.11.08, נקבע כי

"כידוע, למשיבה מסורה הסמכות לשחרר אסיר שחרור מוקדם טרם סיים לרצות את מלוא תקופת מאסרו, בהתאם להוראותיו של חוק

שחרור על תנאי, כאשר סעיפים 9-10 לחוק זה מעגנים את השיקולים

--- סוף עמוד 13 ---

שעל המשיבה לשקול [ראו למשל: רע"ב 4570/02 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 236 (2002)].

יתר על כן, על פי ההלכה הפסוקה בית משפט זה אינו מתערב בהחלטותיה של המשיבה ואינו מחליף את שיקול דעתה בשיקול דעתו. היקף התערבותו של בית משפט זה בהחלטות המשיבה הינו מצומצם למקרים בהם חרגה החלטת המשיבה באופן ממשי ממתחם הסבירות [ראו למשל:

בג"צ 89/01 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' ועדת השחרורים בית הסוהר מעשיהו, שב"ס, פ"ד נה(2) 838 (2001); רע"ב 6965/98 חמארה נ' ועדת השחרורים (פורסם בנבו), 27.12.98 (רע"ב 256/00 מסיקה נ' ועדת השחרורים (פורסם בנבו), 7.2.00)].

3. סעיף 12 לחוק שחרור על תנאי, תשס"א-2001 (להלן: "החוק") קובע כדלקמן:

"(א) הוועדה לא תחליט על שחרורו על-תנאי של אסיר הנושא עונש מאסר בשל עבירת מין או החולה במחלת נפש או הסובל

מהפרעה נפשית, אלא לאחר שהוגשה לה חוות דעת שלפיה האסיר אינו מסוכן לציבור, מאדם שהוסמך לענין זה על ידי שר הבריאות.

בסעיף זה, "חוות דעת", לענין אסיר הנושא עונש מאסר בשל עבירת מין - הערכת מסוכנותו כהגדרתה בחוק הגנה על הציבור מפני

עברייני מין, התשס"ו - 2006 (בחוק זה - חוק הגנה על הציבור מפני עברייני מין).

(ב) לא הוגשה חוות דעת כאמור בסעיף קטן (א), או שהוגשה חוות דעת שקבעה כי האסיר מסוכן לציבור במידה כלשהי אך ניתן לשחררו

בתנאי שיקבל טיפול או בתנאי אחר, כפי שהומלץ בה,

--- סוף עמוד 14 ---

רשאית הוועדה, על אף הוראות סעיף קטן (א), לשחרר אסיר כאמור באותו סעיף קטן, אם סברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי ניתן

לשחררו בלא שייגרם בכך סיכון לציבור ובכפוף לתנאי שחרור שתקבע, שיבטיחו העדר סיכון כאמור.

4. בית המשפט העליון עמד על פרשנותו של סעיף 12(ב) לחוק ברע"ב 10059/02 אסלאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(2) 603 (2003) בקובעו:

"מסקנתי בעניין סמכות הוועדה היא שפרשנותו של סעיף 12(ב) מובילה לכך שהוועדה מוסמכת לדון בעניינו של אסיר ולהחליט על

שחרורו בתנאים, אם הנסיבות יצדיקו זאת, בכל אחד מהמקרים האלה: (א) כאשר אין בפניה כלל חוות-דעת של מב"ן; (ב) כאשר

חוות-הדעת שבפניה אינה חוות-דעת חיובית לפי סעיף 12(א), אם משום שחוות-הדעת היא חיובית-מותנית, אם משום שאין בה הכרעה,

ואם משום שחוות-הדעת היא שלילית."

[פסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט ת' אור, בעמ' 610].

5. הגה כי, על מנת שוועדת השחרורים תחליט בניגוד להמלצת מב"ן נדרשים על פי [סעיף 12\(ב\)](#) לחוק טעמים מיוחדים וכבדי-משקל (ראו: [רע"ב 1723/03 שורץ נ' מדינת ישראל](#), פ"ד נ(3) 424, 431 (2003)); [רע"ב 4554/07 כהן נ' ועדת השחרורים המיוחדת](#), פסקה 6 (טרם פורסם, 25.2.2008); והשוו [רע"ב 10059/02 אסלאן נ' מדינת ישראל](#), פ"ד נ(2), 603 (2003).

יחד עם זאת, כפי שפורש בפסיקתו של בית המשפט העליון, מוסמכת המשיבה לשחרר אסיר שחרור מוקדם, גם כאשר חוות הדעת של מב"ן היא שלילית, ובלבד שתנמק את החלטתה בנימוקים מיוחדים שיירשמו, בהתאם להוראתו

--- סוף עמוד 15 ---

של [סעיף 12\(ב\)](#) לחוק [רע"ב 6284/09 פלוני נ' ועדת השחרורים](#), [פורסם בנב"ן], מיום 3.9.09.

6. סוגיה נוספת הנובעת ממעמדה וממשקלה של חוות דעת מב"ן הינה שאלת הערכת מסוכנותו של אסיר מכושי. גישת מב"ן, לפיה לא ניתן להעריך את מסוכנותו של אסיר שאינו מודה בביצוע המעשה המיני, אינה מקובלת עוד. כפי שנאמר בנקודה זו [ברע"ב 10559/02 אסלאן נ' מ"י פ"ד נ\(2\)](#), 603, בעמ' 612, תוך ציטוט ממארו של ד"ר י' צדיק:

"... זכותם של מי שעושים את הערכת המסוכנות לראות את חוסר הנכונות להודות בביצוע העבירה כמשקף הכחשה, ואולי אפילו כמעלה את הסיכון של חזרה על אותה העבירה. עם זאת, להעמיד את ההודאה כתנאי להערכת מסוכנות, זו טענה שאינה מקבלת תמיכה מצד גישות מקובלות של הערכת מסוכנות"

(מאמרו של י' צדיק "הערכת מסוכנות אצל עברייני מין המכחישים את ביצוע העבירה – הערות למאמרו של דוד א. כהן" [5], בעמ' 48-47).

יחד עם זאת, לשאלת ההכחשה ניתן משקל משמעותי בבחינת רמת מסוכנותו של האסיר ואפשרויות הטיפול בו.

7. בענייניו של העותר הוגשה חוו"ד מב"ן שאינה ממליצה על שחרורו, למול תוכנית פרטית מטעמו של ד"ר סילפן בשילוב עם תוכנית רש"א אשר מוצאים טעם בשחרורו של העותר על תנאי, בתנאים, ולצורך טיפול בו. השאלה אשר ניצבת בפנינו היא האם יש להעדיף את חוות דעת מב"ן או שניתן, באופן החורג מן הכלל, להעדיף את חוות הדעת הפרטית, המגובה בתוכנית רש"א, שהציג העותר בפני הוועדה ובפנינו.

--- סוף עמוד 16 ---

לצורך בחינת סוגיה זו, נביא בקצרה מסקנות חוות הדעת נשוא המחלוקת:

(א) בדיקה פסיכיאטרית שנערכה לעותר ב- 15.5.11 ע"י ד"ר סילפן מעלה כי העותר ממשיך לטעון שלא ביצע את העבירות המיוחסות לו. יחד עם זאת, העותר ער לכך שהוא זקוק לעזרה מקצועית לויסות דרכו ולאור רמתו השכלית והתובנה למצבו ניכר כי הוא מסוגל להפיק תועלת מטיפול נפשי.

(ב) חוו"ד משלימה של ד"ר סילפן מיום 28.5.11 קובעת כי העותר מעוניין בקבלת טיפול.

ד"ר סילפן מסכים עם חוו"ד מב"ן באשר לנוקשות החשיבתית של העותר וכן עם הקביעה שהעותר לא הפיק תועלת מקבוצה טיפולית לעברייני מין אך יתכן וסוג הטיפול הממוקד שניתן במסגרת הקבוצה אינו מתאים לעותר.

בניגוד למב"ן, ד"ר סילפן אינו מוצא שאישיותו של העותר היא נרקסיסטית מליגנית, המדובר באדם הסובל מהפרעת אישיות עם קווים נרציסיסטים ואנטיסוציאליים כאשר ברקע קונפליקטים משמעותיים. העותר הצביע על קיומן של בעיות נפשיות אך שלל את ביצוע העבירות.

ההערכה היא שהעותר אינו מהווה סיכון לזולת וניתן בעזרת טיפול מתאים ליצור שינוי באורח חייו. ד"ר סילפן מציע תוכנית טיפולית, בהתבסס על הקביעה כי מסוכנותו המינית נמוכה, שפרטיה הובאו לעיל.

(ג) חוו"ד רש"א מיום 28.6.11 מעלה כי העותר נמצא מתאים לתוכנית שיקום, בתנאים המפורטים בה, כפי שהובאו לעיל.

(ד) חוות דעת מב"ן מיום 12.7.11 מעלה כי גורמי הטיפול במב"ן אינם מסכימים עם הערכתו של ד"ר סילפן באשר לרמת מסוכנותו המינית של העותר.

--- סוף עמוד 17 ---

מב"ן לא מוצא כי חל שינוי בעותר במהלך תקופת המאסר, ושילוב הפקטורים השונים מוביל למסקנה כי רמת המסוכנות המינית של העותר היא בינונית-גבוהה. התרשמות מב"ן היא מאדם מניפולטיבי ולא אמין. מאחר ולגישת מב"ן כל טיפול, טוב ככל שיהיה, דורש היענות ומוטיבציה פנימית של הנבדק ניכר כי אין בטיפול שהוצע לו כדי להיטיב את מצבו, שכן המוטיבציה שנצפתה הנה חיצונית בלבד וכל מטרתה היא זכייה ברווח משני.

לא רק שהעותר אינו ער לגורמי הסיכון שבו והוא משוכנע שאינו מהווה גורם סיכון, גם אשתו מאמינה בחפותו וכך הוא עשוי למצוא עצמו במצבי סיכון עם קטינות בסביבתו.

מב"ן קובע כי "רמת מסוכנותו המינית לא מאפשרת המלצה על שחרורו על תנאי בכפוף לתוכנית הטיפולית המוצעת".

(ה) ביום 5.8.11 ניתנה חוו"ד משלימה בענייניו של העותר מאת ד"ר סילפן בה הוא מתייחס למחלוקת המקצועית בינו ובין גורמי מב"ן.

באשר לאינטנסיביות הטיפול מדגיש ד"ר סילפן כי המדובר בהליך דינאמי ולפיכך נגזר משינויים החלים. כך גם באשר לתכני הטיפול המוצעים, אשר יתעדכנו בהתאם להתפתחות ההליך. עם זאת, מודגש כי הקשר הטיפולי עם העותר הוא קשר אינטנסיבי שימדד באיכות הקשר ולא במשך הטיפול.

8. מחוו"ד מב"ן ניתן ללמוד כי משקל משמעותי ניתן לעובדה כי העותר מכחיש את מעשיו. גישה זו גורסת כי במצב זה לא קיימת מוטיבציה פנימית לשינוי, אף לא ברמה המינימלית ביותר, ומשכך לא יכול המטופל להיתרם מכל טיפול אשר יוצע לו.

עניין הכחשת העברייני את מעשיו נידון לא אחת בפסיקה ובעניין זה כבר נקבע [ברע"ב 10059/02 אסלאן נ' מדינת ישראל](#), פ"ד נ(2) 603 כי

--- סוף עמוד 18 ---

"הכחשת המעשה אינה מונעת תמיד או בהכרח הערכה בדבר מסוכנותו של האסיר. לעיתים ניתן למצוא להכחשתו את ביצוע המעשה נימוקים מנימוקים שונים, ועדיין להסיק, על סמך פרמטרים אחרים, שהאסיר אינו מסוכן".

ברע"ב 2112/09 עמארעת נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 24.3.09, קבע כב' השופט רובינשטיין בסעיף יט' להחלטה כי "המחלוקת בענין טיפול בעברייני מין מכחישים שנתגלעה בין מר כהן ממב"ן לד"ר שני כשלעצמה אומרת דרשני, וכשלעצמי אודה כי סברתי מכבר שאין לנעול דלת טיפול גם בפני מכחישים – אך אין זה המקום להכריע בכך".

חרף האמור לעיל לא הוצגה בפנינו פסיקה שבה הורה ביהמ"ש או החליטה הוועדה לשחרר עברייני מין על תנאי חרף העובדה שמב"ן הגדיר את מסוכנותו המינית כבינונית-גבוהה, כפי שהוגדר העותר ע"י מב"ן, וחרף העובדה שלא עבר הליך טיפולי במהלך מאסרו.

9. אמנם ביהמ"ש קבע בעת"א 26619-11-10 הנ"ל כי התוכנית הטיפולית שהציג ד"ר סילפן בפני הוועדה נראית טובה בעיניו אך לא היה בכך כדי להביע דעה בשאלה האם מסוכנותו המינית של העותר תאויין בשל השתתפותו באותה תוכנית, גם בצירוף תנאי השחרור המוקדם כפי שנקבעו ע"י רש"א (לרבות איזוק אלקטרוני, למעט "חלונות" כפי שהוצעו ע"י רש"א).

10. לצורך הכרעה בשאלה הנ"ל יש חשיבות למוטיבציה שיש לעותר להשתתף בתוכנית הטיפולית של ד"ר סילפן, במיוחד כאשר לכל אורך מאסרו הכחיש העותר את ביצוע העבירות (הכחשה שבה הוא מחזיק גם כיום) ואת הצורך שלו לקבל טיפול בבעיות שגרמו לו לבצען, עפ"י חו"ד מב"ן ועפ"י חוות הדעת של ד"ר סילפן. לצורך ההכרעה בשאלה זו החזיר ביהמ"ש את הדיון לוועדה על מנת שד"ר סילפן ייפגש פעמים נוספות עם העותר ויחווה דעתו אם הסדק שנפער בעמדותיו של העותר בכל הקשור להבנתו בדבר הצורך בקבלת

--- סוף עמוד 19 ---

טיפול הוא סדק אמיתי שמצדיק את שחרורו על תנאי בתנאי התוכנית הטיפולית ותנאי רש"א.

11. מעיון בחוות הדעת של ד"ר סילפן לפני ואחרי הדיון בוועדה הקודמת ובעת"א 26619-11-10 עולה שהעותר דיבר עם ד"ר סילפן גם על מגרעותיו, ולא הציג עצמו כבעל אישיות אידיאלית, שוחח בחפזיות וללא מעצורים על הרגליים המיניים והוא היה ער לכך שהוא זקוק לעזרה מקצועית בויסות דרכו. בחוות הדעת המשלימה מיום 28.5.11 כתב ד"ר סילפן שהוא מסכים עם מב"ן שניכרת אצל העותר נוקשות חשיבתית ושלא הפיק תועלת מהטיפול שניתן לו בשב"ס לפני מספר שנים אך יתכן שסוג טיפול ממוקד זה לא מתאים לבעיותיו. ד"ר סילפן סבור שהעותר סובל מהפרעת אישיות, כשברקע קונפליקטים נפשיים משמעותיים מהווה ומהעבר, כאשר העותר הצביע על קיום בעיות נפשיות. כמו כן העותר סובל מבעיות ומהפרעות מיניות אורגניות שדורשות טיפול והכחשת העבירה לא מהווה מכשול לקביעת התאמה לטיפול.

לעומת ד"ר סילפן, לא מצא ד"ר רוזנברג ממב"ן, שבדק את העותר במהלך מאסרו וגם לאחר שנבדק ע"י ד"ר סילפן, את אותם סדקים בעמדותיו של העותר והוא התרשם שהמוטיבציה של העותר לקבל טיפול היא חיצונית כדי לזכות ברווחים משניים.

התרשמות זו של ד"ר רוזנברג מבוססת לא רק על הדברים שאמר העותר בבדיקות שנעשו לו במהלך מאסרו, כפי שהובאו בעמ' 2-3 לחוות דעתו של ד"ר רוזנברג מיום 12.7.11, אלא גם על השיחה ביניהם במהלך בדיקתו לצורך הדיון בוועדה. במהלך אותה בדיקה העותר דיבר בסיסמאות, התקשה לפרט את הטיפול שיקבל מד"ר סילפן, הביע כוונתו לשוב לביתו ולעבוד וללמוד, אמר שאשתו מאמינה בחפותו והיא תגיע לטיפול בגלל שהמטפל דורש זאת וכי לא קיים סיכון כלשהו שיהיה לבד עם קטינים.

יש בדברים הנ"ל, כשהם מצטרפים להתרשמות הבדוק מטעם מב"ן בבדיקות הקודמות כדי להצדיק את הקביעה שהעותר לא הוכיח מוטיבציה אמיתית לקבל גם את הטיפול שמציע ד"ר סילפן כחלק מתנאי השחרור על תנאי, גם אם איננו מתייחסים לסתירות בין הדברים שאמר

--- סוף עמוד 20 ---

לד"ר סילפן ולבדוקי מב"ן, אותם הסביר העותר כמתואר בעמ' 5 לחו"ד מב"ן.

לא למותר לציין שהעותר לא עבר במהלך מאסרו טיפול בבעיות שמהן הוא סובל עפ"י חוות דעתו של פרופ' סילפן ולאור דבריו באשר לעמדת אשתו גם היותו באיזוק אלקטרוני במחיצתה ובמחיצת ילדיה כחלק מתנאי השחרור עפ"י תוכנית רש"א לא יפחיתו את מסוכנותו.

11. לאור כל האמור, בהעדר טיפול כלשהו במהלך המאסר, בהעדר שינוי אמיתי בעמדותיו של העותר, בהעדר מוטיבציה אמיתית לקבל את הטיפול המוצע ע"י ד"ר סילפן, ובהתחשב בחומרת התנהגותו המינית נושא מאסרו, לא הצליח העותר להוכיח כי מסוכנותו המינית לעת הזו נמוכה ולא בינונית-גבוהה כפי שהעריך מב"ן. מכאן ששחרורו של העותר על תנאי, ולו בתנאי התוכנית הטיפולית של ד"ר סילפן בצירוף תנאי רש"א, עלול לסכן אחרים, ובמיוחד קטינים, והחלטת הוועדה, בדעת רוב, סבירה ומוצדקת.

12. אנו דוחים את העתירה.

ה אברהם טל 54678313

ניתן והודע היום י"ז כסלו תשע"ב, 13/12/2011 במעמד ב"כ הצדדים.

אברהם טל, סגן נשיא	צבי דותן, שופט	יעקב שיינמן, שופט
אב"ד		

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בענין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

--- סוף עמוד 21 ---

עתא (מרכז) 19641-08-11 אילן מורחני נ' וועדת השחרורים

www.nevo.co.il